

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (pierwsza izba)

z dnia 19 grudnia 2019 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Współpraca sądowa w sprawach cywilnych – Postępowanie w sprawie europejskiego nakazu zapłaty – Rozporządzenie (WE) nr 1896/2006 – Dostarczenie dodatkowych dokumentów na poparcie roszczenia – Nieuczciwe warunki w umowach konsumenckich – Dyrektywa 93/13/EWG – Kontrola dokonywana przez sąd rozpoznający pozew o wydanie europejskiego nakazu zapłaty

W sprawach połączonych C-453/18 i C-494/18

mających za przedmiot wnioski o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożone przez Juzgado de Primera Instancia n° 11 de Vigo (sąd pierwszej instancji nr 11 w Vigo, Hiszpania) oraz Juzgado de Primera Instancia n° 20 de Barcelona (sąd pierwszej instancji nr 20 w Barcelonie, Hiszpania) postanowieniami z dnia 28 czerwca i 17 lipca 2018 r., które wpłynęły do Trybunału w dniach 11 i 27 lipca 2018 r., w postępowaniach:

Bondora AS

przeciwko

Carlos V.C. (C-453/18),

XY (C-494/18),

TRYBUNAŁ (pierwsza izba),

w składzie: J.C. Bonichot, prezes izby, M. Safjan, L. Bay Larsen, C. Toader (sprawozdawczyni) i N. Jääskinen, sędziowie,

rzecznik generalny: E. Sharpston,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu rządu hiszpańskiego przez M. Garcíę-Valdecasas Dorrego, działającą w charakterze pełnomocnika,
- w imieniu rządu łotewskiego przez I. Kucinę i V. Soņecę, działające w charakterze pełnomocników,

* Język postępowania: hiszpański.

- w imieniu rządu węgierskiego przez M.Z. Fehéra oraz Z. Wagner, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu Parlamentu Europejskiego przez S. Alonsa de Leóna oraz T. Lukácsiego, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu Rady Unii Europejskiej przez J. Monteiro, S. Petrovą Cerchię oraz H. Marcos Fraile, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu Komisji Europejskiej przez J. Baquera Cruza, N. Ruiza Garcíę oraz par M. Heller, działających w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 31 października 2019 r.,

wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wnioski o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczą wykładni art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.U. 1993, L 95, s. 29 – wyd. spec. w jęz. polskim, rozdz. 15, t. 2, s. 288), art. 7 ust. 2 lit. d) i e) rozporządzenia (WE) nr 1896/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. ustanawiającego postępowanie w sprawie europejskiego nakazu zapłaty (Dz.U. 2006, L 399, s. 1), art. 38 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „kartą”), a także ważności rozporządzenia nr 1896/2006.
- 2 Wnioski te zostały przedstawione w ramach dwóch postępowań w sprawie europejskiego nakazu zapłaty pomiędzy spółką Bondora AS a Carlosem V.C. oraz pomiędzy Bandorą AS a XY w przedmiocie odzyskiwania przez tą spółkę wierzytelności wywodzonych z umów pożyczki.

Ramy prawne

Prawo Unii

Dyrektywa 93/13

- 3 Artykuł 1 dyrektywy 93/13 stanowi:

„1. Celem niniejszej dyrektywy jest zbliżenie przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich odnoszących się do nieuczciwych warunków umownych w umowach zawieranych pomiędzy sprzedawcą lub dostawcą a konsumentem.

2. Warunki umowy odzwierciedlające [bezwzględnie] obowiązujące przepisy ustawowe lub wykonawcze oraz postanowienia lub zasady konwencji międzynarodowych, których stroną są państwa członkowskie lub Wspólnota, zwłaszcza w dziedzinie transportu, nie będą podlegały przepisom niniejszej dyrektywy”.

4 Zgodnie z art. 3 ust. 1 tej dyrektywy:

„Warunki umowy, które nie były indywidualnie negocjowane, mogą być uznane za nieuczciwe, jeśli stoją w sprzeczności z wymogami dobrej wiary, powodują znaczącą nierównowagę wynikających z umowy, praw i obowiązków stron ze szkodą dla konsumenta”.

5 Artykuł 6 rzeczonyj dyrektywy stanowi:

„1. Państwa członkowskie stanowią, że na mocy prawa krajowego nieuczciwe warunki w umowach zawieranych przez sprzedawców lub dostawców z konsumentami nie będą wiążące dla konsumenta, a umowa w pozostałej części będzie nadal obowiązywała strony, jeżeli jest to możliwe po wyłączeniu z niej nieuczciwych warunków.

[...]”.

6 Artykuł 7 tej dyrektywy przewiduje:

„1. Zarówno w interesie konsumentów, jak i konkurentów państwa członkowskie zapewnią stosowne i skuteczne środki mające na celu zapobieganie stałemu [dalszemu] stosowaniu nieuczciwych warunków w umowach zawieranych przez sprzedawców lub dostawców z konsumentami.

2. Środki określone w ust. 1 obejmują postanowienia, według których osoby i organizacje mające uzasadniony interes na mocy prawa krajowego, związany z ochroną konsumentów, będą mogły wszcząć postępowanie zgodnie z właściwym prawem krajowym przed sądami lub przed organami administracyjnymi mającymi odpowiednie kwalifikacje [kompetencje] do decydowania, czy warunki umowy sporządzone do celów ogólnego wykorzystania są nieuczciwe; co umożliwi powyższym osobom i organizacjom podjęcie stosownych i skutecznych środków w celu zapobieżenia stałemu stosowaniu takich warunków.

[...]”.

Rozporządzenie nr 1896/2006

7 Motywy 9, 13, 14 i 29 rozporządzenia nr 1896/2006 mają następujące brzmienie:

„(9) Celem niniejszego rozporządzenia jest uproszczenie, przyspieszenie oraz ograniczenie kosztów procesów sądowych w sprawach transgranicznych dotyczących bezspornych roszczeń pieniężnych, poprzez ustanowienie postępowania w sprawie europejskiego nakazu zapłaty oraz umożliwienie swobodnego przepływu europejskich nakazów zapłaty na obszarze wszystkich państw członkowskich poprzez ustanowienie minimalnych standardów, których zachowanie zwalnia z konieczności wszczynania jakichkolwiek postępowań pośrednich w państwie członkowskim wykonania przed uznaniem i wykonaniem nakazu.

[...]

(13) W pozwie o wydanie europejskiego nakazu zapłaty powód powinien być zobowiązany do przedstawienia informacji pozwalających jednoznacznie określić i uzasadnić jego roszczenie, tak aby pozwany mógł w oparciu o pełne informacje zdecydować, czy kwestionuje roszczenie, czy też uznaje je za bezsporne.

(14) W związku z tym powód powinien być zobowiązany do zamieszczenia opisu dowodów na poparcie roszczenia. W tym celu formularz pozwu powinien zawierać możliwie wyczerpujący wykaz rodzajów dowodów zazwyczaj przedstawianych na poparcie roszczeń pieniężnych.

[...]

(29) Ponieważ cel niniejszego rozporządzenia, a mianowicie ustanowienie jednolitego szybkiego i skutecznego mechanizmu dochodzenia bezspornych roszczeń pieniężnych w całej Unii Europejskiej, nie może zostać dostatecznie zrealizowany przez państwa członkowskie, natomiast – ze względu na zakres i skutki rozporządzenia – może zostać lepiej zrealizowany na szczeblu wspólnotowym, Wspólnota może podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości, wyrażoną w art. 5 Traktatu. Zgodnie z zasadą proporcjonalności, zawartą w tym artykule, niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tego celu.

8 Artykuł 1 lit. a) tego rozporządzenia stanowi:

„Celem niniejszego rozporządzenia jest:

a) uproszczenie, przyspieszenie i ograniczenie kosztów postępowania sądowego w sprawach transgranicznych dotyczących bezspornych roszczeń pieniężnych, poprzez ustanowienie postępowania w sprawie europejskiego nakazu zapłaty”.

9 Artykuł 2 ust. 1 rozporządzenia nr 1896/2006 stanowi:

„Niniejsze rozporządzenie ma zastosowanie do transgranicznych spraw cywilnych i handlowych, bez względu na rodzaj sądu lub trybunału. [...]”

10 Zgodnie z 3 ust. 1 tego rozporządzenia:

„Do celów niniejszego rozporządzenia przez sprawę transgraniczną należy rozumieć sprawę, w której przynajmniej jedna ze stron ma miejsce zamieszkania lub miejsce stałego pobytu w państwie członkowskim innym niż państwo członkowskie sądu rozpoznającego sprawę”.

11 Artykuł 5 wspomnianego rozporządzenia przewiduje:

„Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

[...]

3) „sąd” oznacza każdy organ państwa członkowskiego właściwy w zakresie europejskich nakazów zapłaty lub w innych związanych z tym sprawach;

4) „sąd wydania” oznacza sąd, który wydaje europejski nakaz zapłaty”.

12 Artykuł 7 tegoż rozporządzenia stanowi:

„1. Pozew o wydanie europejskiego nakazu zapłaty składa się przy użyciu formularza A, określonego w załączniku I.

2. Pozew musi zawierać:

a) nazwy lub imiona i nazwiska oraz adresy stron, a także, w odpowiednich przypadkach, ich przedstawicieli, oraz oznaczenie sądu, do którego kierowany jest pozew;

b) kwotę dochodzonego roszczenia, w tym kwotę roszczenia głównego oraz, stosownie do okoliczności, odsetki, kary umowne i koszty;

- c) jeżeli powód dochodzi odsetek – stawkę odsetek oraz okres, za jaki żąda odsetek, chyba że zgodnie z prawem państwa członkowskiego wydania odsetki ustawowe doliczane są automatycznie do roszczenia głównego;
  - d) uzasadnienie roszczenia, w tym opis okoliczności wskazanych jako podstawa roszczenia oraz, w odpowiednich przypadkach, żądanych odsetek;
  - e) opis dowodów na poparcie roszczenia;
  - f) okoliczności uzasadniające właściwość sądu;
- oraz
- g) uzasadnienie transgranicznego charakteru sprawy w rozumieniu art. 3.

[...]”

13 „Zgodnie z art. 8 rozporządzenia nr 1896/2006:

„Na podstawie pozwu o wydanie europejskiego nakazu zapłaty sąd rozpatrujący sprawę bada, tak szybko jak to możliwe, czy spełnione są wymogi określone w art. 2, 3, 4, 6 i 7 i czy pozew wydaje się być uzasadniony. Badanie takie może mieć formę procedury zautomatyzowanej”.

14 Artykuł 9 wspomnianego rozporządzenia stanowi:

„1. W przypadku niespełnienia wymogów określonych w art. 7, sąd umożliwia powodowi uzupełnienie lub poprawienie pozwu, chyba że roszczenie jest oczywiście nieuzasadnione lub pozew jest niedopuszczalny. Sąd korzysta z formularza B, określonego w załączniku II.

2. W przypadku wezwania powoda do uzupełnienia lub poprawienia pozwu, sąd określa termin, który uważa za odpowiedni w danych okolicznościach. Sąd może przedłużać termin według własnego uznania [termin, jeżeli uzna to za stosowne]”.

15 Zgodnie z art. 12 tego rozporządzenia, zatytułowanym „Wydanie europejskiego nakazu zapłaty”:

„1. Jeżeli spełnione są warunki określone w art. 8, sąd, tak szybko jak to możliwe, zwykle w terminie 30 dni od wniesienia pozwu, wydaje europejski nakaz zapłaty przy użyciu formularza E, określonego w załączniku V.

Termin 30 dni nie obejmuje czasu, który zajęły powodowi uzupełnienie, poprawienie lub zmiana pozwu.

2. Europejski nakaz zapłaty jest wydawany wraz z odpisem pozwu. Nie zawiera on informacji podanych przez powoda w załącznikach I i II do formularza A.

3. Europejski nakaz zapłaty zawiera pouczenie, że pozwany może:

a) zapłacić powodowi kwotę wskazaną w nakazie;

lub

b) wnieść sprzeciw poprzez jego przesłanie sądowi wydania w terminie 30 dni od doręczenia mu nakazu.

4. W europejskim nakazie zapłaty pozwanego informuje się, że:
- a) nakaz został wydany wyłącznie na podstawie informacji przekazanych przez powoda i niezweryfikowanych przez sąd;
  - b) nakaz stanie się wykonalny, chyba że do sądu zostanie wniesiony sprzeciw zgodnie z art. 16;
  - c) w przypadku wniesienia sprzeciwu postępowanie będzie kontynuowane przed właściwymi sądami państwa członkowskiego wydania zgodnie z przepisami regulującymi zwykle postępowanie cywilne, chyba że powód wyraźnie zażądał w takim przypadku zakończenia postępowania.
5. Sąd zapewnia doręczenie nakazu pozwanemu zgodnie z prawem krajowym, w sposób zgodny z minimalnymi standardami określonymi w art. 13, 14 i 15.

16 Artykuł 16 omawianego rozporządzenia ma następujące brzmienie:

„1. Pozwany może wnieść do sądu wydania sprzeciw od europejskiego nakazu zapłaty przy użyciu formularza F, określonego w załączniku VI, który jest doręczany pozwanemu wraz z europejskim nakazem zapłaty.

2. Sprzeciw musi zostać wysłany w terminie 30 dni od doręczenia nakazu pozwanemu.

3. W sprzeciwie pozwany wskazuje, że kwestionuje roszczenie, bez konieczności precyzowania powodów.

[...]”.

17 Zgodnie z pkt 11 formularza A do załącznika I do rozporządzenia nr 1896/2006 w razie potrzeby można dodać oświadczenia dodatkowe i dalsze informacje.

Prawo hiszpańskie

18 Zgodnie z dwudziestym trzecim przepisem końcowym Ley 1/2000, de Enjuiciamiento Civil (ustawy nr 1/2000 kodeks postępowania cywilnego) z dnia 7 stycznia 2000 r. (BOE nr 7 z dnia 8 stycznia 2000 r., s. 575) (zwanej dalej „LEC”), wprowadzającej do prawa hiszpańskiego przepisy wykonawcze do rozporządzenia nr 1896/2006, stanowi w jego ust. 2 i 11:

„2. Pozew o wydanie europejskiego nakazu zapłaty składa się przy użyciu formularza A zawartego w załączniku I do rozporządzenia nr 1896/2006 bez konieczności załączania jakiegokolwiek dokumentacji, którą w przypadku załączenia uznaje się za niedopuszczalną.

[...]

11. We wszystkich kwestiach proceduralnych związanych z wydaniem europejskiego nakazu zapłaty nieuregulowanych w rozporządzeniu nr 1896/2006 stosuje się przepisy [LEC] dotyczące postępowania nakazowego”.

19 Artykuł 815 ust. 4 LEC stanowi:

„Jeżeli źródłem roszczenia o zapłatę jest umowa zawarta pomiędzy przedsiębiorcą a konsumentem lub usługobiorcą, Letrado de la Administración de Justicia [sekretarz sądowy] przed wydaniem nakazu zapłaty zawiadomi o tym sąd, aby ten mógł zbadać, czy postanowienia umowy będące podstawą pozwu lub obliczenia dochodzonej kwoty mają charakter nieuczciwych warunków. Sąd zbada

z urzędu, czy którekolwiek z postanowień umownych będących podstawą pozwu lub obliczenia dochodzonej kwoty można uznać za nieuczciwe warunki. Jeżeli uzna on, iż jedno z takich postanowień można uznać za nieuczciwe warunki, wzywa strony do przedstawienia wyjaśnień w terminie pięciu dni. Po wysłuchaniu stron sąd rozstrzygnie tę sprawę w drodze postanowienia w terminie kolejnych pięciu dni. Postępowanie w tej sprawie nie wymaga udziału adwokata ani innego pełnomocnika procesowego. [...]

W przypadku uznania, iż którykolwiek z warunków umowy ma nieuczciwy charakter, sąd w wydanym postanowieniu określi skutki takiego uznania, stwierdzając bezzasadność roszczenia albo postanawiając o kontynuowaniu postępowania z pominięciem warunków uznanych za nieuczciwe.

Jeżeli sąd nie uzna zastosowanych warunków umownych za nieuczciwe, stwierdza to w postanowieniu, a sekretarz sądowy będzie kontynuował postępowanie przeciwko dłużnikowi zgodnie z treścią ust. 1.

Postanowienie to może być w każdym przypadku zaskarżone”.

Postępowania główne i pytania prejudycjalne

Sprawa C-453/18

- 20 Bondora zawarła umowę pożyczki na kwotę 755,27 EUR z konsumentem Carlosem V.C. W dniu 21 marca 2018 r. spółka ta wniosła do sądu odsyłającego przeciwko V.C. pozew o wydanie europejskiego nakazu zapłaty.
- 21 Uznając, że roszczenie wynikało z umowy pożyczki zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem, sąd odsyłający, zgodnie z art. 815 ust. 4 LEC, zwrócił się do Bondory, aby przedstawiła dokumenty na poparcie rzezonego roszczenia odpowiadające dowodom określonym w pkt 10 formularza A, w szczególności umowy pożyczki i kwoty dochodzonego roszczenia, w celu zbadania ewentualnego nieuczciwego charakteru postanowień tej umowy pożyczki.
- 22 Bondora odmówiła przedstawienia rzeczonych dokumentów, podnosząc, po pierwsze, że zgodnie z ust. 2 dwudziestego trzeciego przepisu końcowego LEC w przypadku pozwu o wydanie europejskiego nakazu zapłaty nie jest konieczne przedstawianie dokumentów uzasadniających to roszczenie, a po drugie, że art. 8 i 12 rozporządzenia nr 1896/2006 nie zawierają jakiegokolwiek wymogu przedstawienia dokumentów w celu wydania europejskiego nakazu zapłaty.
- 23 Sąd odsyłający stoi na stanowisku, że taka wykładnia przepisów wskazanych w poprzednim punkcie może powodować trudności w sytuacji, gdy dochodzone roszczenie wynika z umowy zawartej z konsumentem. Sąd odsyłający zauważył bowiem, że wbrew temu co przewiduje art. 815 ust. 4 LEC, przedsiębiorca będący wierzycielem nie przedstawia dokumentacji koniecznej do dokonania oceny ewentualnego nieuczciwego charakteru jakiegokolwiek warunku, który mógłby stanowić podstawę pozwu lub który określałby wymaganą kwotę. Otóż sąd ten podkreślił, że art. 815 ust. 4 LEC, w brzmieniu mającym zastosowanie do okoliczności faktycznych w postępowaniu głównym, dokonał transpozycji do prawa hiszpańskiego orzecznictwa Trybunału dotyczącego dyrektywy 93/13, a w szczególności wyroków z dnia 14 czerwca 2012 r., Banco Español de Crédito (C-618/10, EU:C:2012:349) oraz z dnia 21 kwietnia 2016 r., Radlinger i Radlingerová (C-377/14, EU:C:2016:283), tak aby sąd hiszpański mógł zbadać z urzędu potencjalnie nieuczciwy charakter warunków umowy, z których wynikają roszczenia.

24 W tych okolicznościach Juzgado de Primera Instancia n° 11 de Vigo (sąd pierwszej instancji nr 11 w Vigo, Hiszpania) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

- „1. Czy art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13 oraz orzecznictwo, które stanowi jego wykładnię, należy interpretować w ten sposób, że wspomniany [przepis ten] stoi na przeszkodzie przepisowi krajowemu takiemu jak dwudziesty trzeci przepis końcowy [LEC], który stanowi, że w pozwie [wytaczając powództwo] o wydanie europejskiego nakazu zapłaty nie jest konieczne przedstawienie dokumentacji i że w przypadku jej przedstawienia dokumentacja ta zostanie uznana za niedopuszczalną?
- 2) Czy art. 7 ust. 2 lit. e) rozporządzenia nr 1896/2006 należy interpretować w ten sposób, że wspomniany przepis nie stoi na przeszkodzie temu, aby [sąd mógł] wezwać przedsiębiorcę będącego wierzycielem do przedstawienia dokumentacji uzasadniającej jego roszczenie wynikające z umowy pożyczki konsumenckiej zawartej między nim a konsumentem, jeżeli sąd uzna za konieczne zbadanie owej dokumentacji w celu dokonania oceny ewentualnego istnienia nieuczciwych warunków w umowie zawartej między stronami oraz aby można było w ten sposób zapewnić zgodność z przepisami dyrektywy 93/13 oraz orzecznictwem, które stanowi jej wykładnię?”.

Sprawa C-494/18

- 25 Bondora zawarła umowę pożyczki na kwotę 1818,66 EUR z XY. W dniu 17 maja 2018 r. Bondora wniosła do sądu odsyłającego pozew przeciwko XY o wydanie europejskiego nakazu zapłaty.
- 26 W formularzu A, zawartym w załączniku I do rozporządzenia nr 1896/2006, Bondora wskazała, że XY jest konsumentem oraz że dysponuje ona umową pożyczki uzasadniającą zarówno samo roszczenie, jak i kwotę dochodzonej wierzytelności.
- 27 Stwierdziwszy, że jedna ze stron jest konsumentem, sąd odsyłający zwrócił się do Bondory, aby ta wypełniła pkt 11 formularza A, zatytułowany „Dodatkowe oświadczenia i dalsze informacje”, wskazując elementy składowe kwoty wierzytelności oraz treść postanowień umowy, z których wywodzi ona swoje roszczenie.
- 28 Bondora odmówiła udzielenia wspomnianych informacji, twierdząc, że zgodnie z art. 7 ust. 2 rozporządzenia nr 1896/2006 nie ma ona obowiązku przedstawiania dodatkowych dowodów na poparcie swojego roszczenia. Zgodnie z ust. 2 dwudziestego trzeciego przepisu końcowego LEC w przypadku wytoczenia powództwa o wydanie europejskiego nakazu zapłaty nie jest bowiem konieczne przedstawianie dokumentów uzasadniających dochodzone roszczenie. Spółka ta podniosła również, że inne sądy uwzględniały analogiczne powództwa o wydanie nakazu zapłaty bez wymagania od niej spełnienia dodatkowych wymogów.
- 29 Sąd odsyłający ma wątpliwości co do wykładni rozporządzenia nr 1896/2006 w świetle ochrony konsumentów oraz orzecznictwa Trybunału. Zdaniem tego sądu wydanie europejskiego nakazu zapłaty przeciwko konsumentowi bez przeprowadzenia z urzędu kontroli odnoszącej się do ewentualnego występowania w umowie nieuczciwych warunków umowy może naruszać wymogi związane z ochroną konsumentów, ustanowione w art. 38 karty w związku z art. 6 ust. 1 TUE.
- 30 Sąd odsyłający uważa ponadto, że art. 38 karty, art. 6 ust. 1 TUE oraz art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13 nie stoją na przeszkodzie przepisowi krajowemu takiemu jak dwudziesty trzeci przepis końcowy ust. 4 LEC, o ile przepis ten umożliwia sądowi zapoznanie się z treścią postanowień umowy, tak by mógł on przeprowadzić z urzędu badanie nieuczciwych warunków spornej umowy.

- 31 Zdaniem tego sądu, gdyby natomiast wykładnia rozporządzenia nr 1896/2006 nie umożliwiła ubiegania się o uzyskanie jakiegokolwiek dodatkowej informacji w celu zbadania, czy zastosowane zostały nieuczciwe warunki, rozporządzenie to należałoby uznać za sprzeczne z art. 6 ust. 1 TUE oraz z art. 38 karty.
- 32 W tych okolicznościach Juzgado de Primera Instancia n° 20 de Barcelona (sąd pierwszej instancji nr 20 w Barcelonie, Hiszpania) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału Sprawiedliwości z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:
- „1) Czy uregulowanie krajowe takie jak dwudziesty trzeci przepis końcowy ust. [2] [LEC], które w przypadku powództwa wnoszonego przeciwko konsumentowi, kiedy istnieją przesłanki wskazujące na możliwość dochodzenia przez stronę powodową roszczeń opartych na zastosowaniu nieuczciwych warunków, uniemożliwia zarówno przedstawienie, jak i żądanie przedstawienia umowy oraz rozbicia kwoty dochodzonego roszczenia na elementy składowe, jest zgodne z art. 38 karty, z art. 6 ust. 1 [TUE] oraz z art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13?
- 2) Czy w przypadku roszczeń wnoszonych [dochodzonych] przeciwko konsumentom żądanie przedstawienia przez stronę powodową w pkt 11 formularza A [zawartego w załączniku I rozporządzenia nr 1896/2006] rozbicia kwoty dochodzonego roszczenia na elementy składowe jest zgodne z art. 7 ust. 2 lit. d) rozporządzenia [nr 1896/2006]? Podobnie czy jest zgodne z przywołanym przepisem żądanie, w celu zbadania, czy nie zastosowano nieuczciwych warunków, aby strona powodowa w pkt 11 formularza A wskazała treść będących podstawą jej roszczeń wobec konsumenta postanowień umownych wykraczających poza główny przedmiot umowy?
- 3) W przypadku udzielenia przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej odpowiedzi przeczącej na pytanie drugie: czy zgodnie z obecnym brzmieniem rozporządzenia nr 1896/2006 jest możliwe, i, jeśli tak, to na podstawie którego przepisu tego rozporządzenia, zbadanie z urzędu przed wydaniem europejskiego nakazu zapłaty, czy w umowie zawartej z konsumentem nie zastosowano nieuczciwych warunków?
- 4) Na wypadek gdyby zgodnie z obecnym brzmieniem rozporządzenia nr 1896/2006 nie było możliwe zbadanie z urzędu przed wydaniem europejskiego nakazu zapłaty tego, czy nie zastosowano nieuczciwych warunków, sąd zwraca się do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej o wydanie orzeczenia w przedmiocie ważności przywołanego rozporządzenia w związku z jego sprzecznością z art. 38 karty i art. 6 ust. 1 [TUE]”.

Postępowanie przed Trybunałem

- 33 Postanowieniami prezesa Trybunału z dnia 6 września 2018 r. i 18 czerwca 2019 r. sprawy C-453/18 i C-494/18 zostały połączone.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie pytań pierwszego i drugiego w sprawach C-453/18 i C-494/18 oraz pytania trzeciego w sprawie C-494/18

- 34 W pytaniach pierwszym i drugim w sprawach C-453/18 i C-494/18 oraz w pytaniu trzecim w sprawie C-494/18 sądy odsyłające dążą w istocie do ustalenia, czy art. 7 ust. 2 lit. d) i e) rozporządzenia nr 1896/2006 oraz art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13, interpretowane zgodnie z wykładnią dokonaną przez Trybunał i w świetle art. 38 karty, należy interpretować w ten sposób, że umożliwiają one „sądowi” w rozumieniu tego rozporządzenia, rozpatrującemu pozew o wydanie europejskiego nakazu zapłaty, na wezwanie wierzyciela do przedstawienia dodatkowych informacji dotyczących

warunków umownych powoływanych na poparcie spornego roszczenia, w celu przeprowadzenia z urzędu kontroli ewentualnego nieuczciwego charakteru tych postanowień umowy, a w konsekwencji, iż stoją one na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu uznającemu za niedopuszczalne dodatkowe dokumenty przedstawione w tym celu.

- 35 Na wstępie należy zauważyć, że zgodnie z art. 2 ust. 1 rozporządzenia nr 1896/2006 akt ten ma zastosowanie do spraw transgranicznych. Zgodnie z art. 3 ust. 1 tego rozporządzenia przez sprawę transgraniczną rozumie się sprawę, w której przynajmniej jedna ze stron ma miejsce zamieszkania lub siedzibę lub miejsce zwykłego pobytu w państwie członkowskim innym niż państwo członkowskie sądu lub trybunału rozpatrującego sprawę. W niniejszej sprawie, z zastrzeżeniem ustaleń, których powinny dokonać sądy odsyłające, z informacji zawartych w aktach sprawy przedłożonych Trybunałowi wynika, że Bondora jest spółką, której siedziba statutowa znajduje się w Estonii. W związku z tym rozporządzenie nr 1896/2006 znajduje zastosowanie.
- 36 W pierwszej kolejności należy zauważyć, że jak wynika z art. 1 rozporządzenia nr 1896/2006 w związku z motywami 9 i 29 tego rozporządzenia, ma ono na celu przyspieszenie oraz zmniejszenie kosztów postępowania sądowego w sprawach transgranicznych dotyczących bezspornych roszczeń pieniężnych, poprzez ustanowienie postępowania w sprawie europejskiego nakazu zapłaty.
- 37 To właśnie w celu zapewnienia szybkości i jednolitości wspomnianego postępowania składany jest pozew o wydanie europejskiego nakazu zapłaty przy użyciu formularza A zawartego w załączniku I do rozporządzenia nr 1896/2006, zgodnie z art. 7 tego rozporządzenia, którego ust. 2 wymienia elementy, które muszą być zawarte w tym pozwie. W szczególności art. 7 ust. 2 lit. d) rozporządzenia nr 1896/2006 przewiduje, że pozew o wydanie nakazu zapłaty musi zawierać uzasadnienie roszczenia, w tym opis okoliczności wskazanych jako podstawa roszczenia oraz, w odpowiednich przypadkach, żądanych odsetek, a także opis dowodów powoływanych na poparcie roszczenia.
- 38 Zgodnie z art. 8 tego samego rozporządzenia sąd rozpoznający sprawę powinien zbadać tak szybko jak to jest możliwe w oparciu o przedłożony formularz A, czy spełnione są wymogi określone w art. 7 rozporządzenia nr 1896/2006 oraz czy pozew wydaje się być uzasadniony. W takim przypadku wydaje on europejski nakaz zapłaty zgodnie z art. 12 wspomnianego rozporządzenia. Jeżeli przesłanki z art. 7 nie są spełnione, sąd umożliwi powodowi uzupełnienie lub poprawienie pozwu przy użyciu formularza B, zawartego w załączniku II.
- 39 W drugiej kolejności należy ustalić, czy w ramach takiego postępowania w sprawie europejskiego nakazu zapłaty sąd rozpatrujący rzeczony pozew o wydanie nakazu zapłaty podlega wymogom przewidzianym w art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13 interpretowane zgodnie z wykładnią dokonaną przez Trybunał i w świetle art. 38 karty.
- 40 W tym względzie należy przypomnieć po pierwsze, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału system ochrony ustanowiony na mocy dyrektywy 93/13 opiera się na założeniu, że konsument znajduje się w gorszym położeniu niż przedsiębiorca, zarówno pod względem możliwości negocjacyjnych, jak i ze względu na stopień poinformowania, i w związku z tym godzi on się na warunki sformułowane uprzednio przez przedsiębiorcę, nie mając wpływu na ich treść (wyrok z dnia 27 lutego 2014 r., Pohotovost', C-470/12, EU:C:2014:101, pkt 39 i przytoczone tam orzecznictwo). Ponadto art. 38 karty stanowi, że zapewnia się wysoki poziom ochrony konsumentów w politykach Unii. Nakaz ten dotyczy wdrożenia dyrektywy 93/13 (wyrok z dnia 27 lutego 2014 r., Pohotovost', C-470/12, EU:C:2014:101, pkt 52).
- 41 Po drugie, zgodnie z art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 państwa członkowskie stanowią, że na mocy prawa krajowego nieuczciwe warunki w umowach zawieranych przez przedsiębiorców z konsumentami nie będą wiążące dla konsumenta.

- 42 Po trzecie, z uwagi na charakter i znaczenie interesu publicznego, jakim jest ochrona konsumentów, dyrektywa 93/13 zobowiązuje państwa członkowskie, co wynika z jej art. 7 ust. 1 w związku z jej motywem dwudziestym czwartym, do zapewnienia stosownych i skutecznych środków mających na celu zapobieganie stałemu stosowaniu nieuczciwych warunków w umowach zawieranych przez sprzedawców i dostawców z konsumentami (wyrok z dnia 13 września 2018 r., Profi Credit Polska, C-176/17, EU:C:2018:711, pkt 40 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 43 W istocie zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału sąd krajowy zobowiązany jest do zbadania z urzędu, czy dane warunki umowne wchodzące w zakres stosowania dyrektywy 93/13 mają nieuczciwy charakter, i by dokonawszy takiego badania, zniwelował brak równowagi między konsumentem a przedsiębiorcą, pod warunkiem, że sąd ten posiada niezbędne do tego informacje na temat stanu prawnego i faktycznego (wyroki: z dnia 4 czerwca 2009 r., Pannon GSM, C-243/08, EU:C:2009:350, pkt 32 oraz z dnia 13 września 2018 r., Profi Credit Polska, C-176/17, EU:C:2018:711, pkt 42 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 44 W tym względzie należy zauważyć, że w ramach krajowych postępowań dotyczących nakazu zapłaty Trybunał orzekł, iż art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13 sprzeciwia się przepisom krajowym pozwalającym na wydanie nakazu zapłaty, w sytuacji gdy sąd rozpoznający pozew o wydanie nakazu zapłaty nie jest uprawniony do zbadania ewentualnego nieuczciwego charakteru warunków tej umowy, jeżeli sposób wykonania prawa do wniesienia zarzutów od takiego nakazu nie pozwala na zapewnienie przestrzegania praw, które konsument opiera na tej dyrektywie (zob. podobnie wyrok z dnia 13 września 2018 r., Profi Credit Polska, C-176/17, EU:C:2018:711, pkt 71 oraz postanowienie z dnia 28 listopada 2018 r., PKO Bank Polski, C-632/17, EU:C:2018:963, pkt 49).
- 45 Trybunał orzekł zatem, że sąd rozpatrujący pozew o wydanie nakazu zapłaty, musi ustalić, czy przewidziane w prawie krajowym szczegółowe zasady regulujące przedstawianie zarzutów nie skutkują znacznym zwiększeniem prawdopodobieństwa tego, iż zainteresowani konsumenci nie wniosą wymaganych zarzutów (zob. podobnie wyrok z dnia 13 września 2018 r., Profi Credit Polska, C-176/17, EU:C:2018:711, pkt 61 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 46 Wymogi te obowiązują również w przypadku, gdy do „sądu” w rozumieniu rozporządzenia nr 1896/2006 wniesiono powództwo w ramach postępowania w sprawie europejskiego nakazu zapłaty w rozumieniu tego rozporządzenia.
- 47 Należy zatem ustalić, czy rozporządzenie nr 1896/2006 umożliwia sądowi rozpoznającemu pozew o wydanie nakazu zapłaty na wezwanie wierzyciela do przedstawienia dodatkowych informacji dotyczących postanowień umownych wskazanych na poparcie spornego roszczenia, w celu zbadania z urzędu ewentualnego nieuczciwego charakteru warunków tej umowy, zgodnie z wymogami wynikającymi z art 7 ust. 1 dyrektywy 93/13.
- 48 W tym względzie należy stwierdzić, że chociaż art. 7 ust. 2 rozporządzenia nr 1896/2006 reguluje wyczerpująco wymogi, jakim powinien odpowiadać pozew o wydanie europejskiego nakazu zapłaty (wyrok z dnia 13 grudnia 2012 r., Szyrocka, C-215/11, EU:C:2012:794, point 32), to jednak w celu wniesienia pozwu o wydanie europejskiego nakazu zapłaty powód winien skorzystać z formularza A, zawartego w załączniku I, zgodnie z art. 7 ust. 1 wspomnianego rozporządzenia. Otóż, po pierwsze, z pkt 10 formularza A wynika, że strona ma możliwość wskazania i opisanie dostępnych dowodów, w tym dowodu z dokumentu, oraz po drugie, z pkt 11 tego formularza, wynika, iż do wyraźnie żądanych informacji można dodać dalsze informacje, w związku z czym formularz ten umożliwia przedstawienie dodatkowych informacji dotyczących warunków umownych wskazanych na poparcie spornego roszczenia, a mianowicie w szczególności dostarczenie całej umowy lub jej kopii.

- 49 Ponadto art. 9 ust. 1 rozporządzenia nr 1896/2006 przewiduje, że sąd rozpoznający wspomniany pozew może wezwać wierzyciela do uzupełnienia lub poprawienia informacji na podstawie art. 7 rozporządzenia nr 1896/2006 przy użyciu formularza B zawartego w załączniku II do tego rozporządzenia.
- 50 Z powyższego wynika, że na podstawie art. 7 ust. 1 i art. 9 ust. 1 rozporządzenia nr 1896/2006 sąd rozpoznający powództwo o wydanie nakazu zapłaty powinien mieć możliwość wezwania wierzyciela do przedstawienia dodatkowych informacji dotyczących postanowień umownych wskazanych na poparcie swojego roszczenia, takich jak dostarczenie całej umowy lub jej kopii, w celu zbadania z urzędu ewentualnego nieuczciwego charakteru warunków tej umowy, zgodnie z art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13 (zob. podobnie wyrok z dnia 6 września 2018 r., Catlin Europe, C-21/17, EU:C:2018:675, pkt 44, 50).
- 51 Odmierna wykładnia art. 7 ust. 2 lit. d) i e) rozporządzenia nr 1896/2006 mogłaby umożliwić wierzycielom obchodzenie wymogów wynikających z dyrektywy 93/13 i art. 38 karty.
- 52 Należy jeszcze podkreślić, że okoliczność, iż sąd krajowy wymaga od powoda przedstawienia treści dokumentu lub dokumentów, na których opiera się jego żądanie, należy po prostu do ram dowodowych postępowania, ponieważ takie żądanie ma na celu jedynie upewnienie się co do podstawy powództwa, a zatem nie narusza ona zasady dyspozycyjności (zob. analogicznie wyrok z dnia 7 listopada 2019 r., Profi Credit Polska, C-419/18 i C-483/18, EU:C:2019:930, pkt 68).
- 53 W konsekwencji art. 7 ust. 2 lit. d) i e) rozporządzenia nr 1896/2006 w związku z art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13, interpretowane zgodnie z wykładnią dokonaną przez Trybunał i w świetle art. 38 karty, stoją na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu uznającemu za niedopuszczalne dodatkowe dokumenty, oprócz dokumentów znajdujących się w formularzu A zawartym w załączniku I do rozporządzenia nr 1896/2006, takie jak kopia umowy, o która chodziło w badanej sprawie.
- 54 Mając na względzie całość powyższych rozważań, na pytania pierwsze i drugie w sprawach C-453/18 i C-494/18 oraz na pytanie trzecie w sprawie C-494/18 należy odpowiedzieć, że art. 7 ust. 2 lit. d) i e) rozporządzenia nr 1896/2006 oraz art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13, interpretowane zgodnie z wykładnią dokonaną przez Trybunał i w świetle art. 38 karty, należy interpretować w ten sposób, że umożliwiają one „sądowi” w rozumieniu tego rozporządzenia, rozpatrującemu pozew o wydanie europejskiego nakazu zapłaty, na wezwanie wierzyciela do przedstawienia dodatkowych informacji dotyczących warunków umownych powoływanych na poparcie spornego roszczenia, w celu przeprowadzenia z urzędu kontroli ewentualnego nieuczciwego charakteru tych postanowień umowy, a w konsekwencji, iż stoją one na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu uznającemu za niedopuszczalne dodatkowe dokumenty przedstawione w tym celu.

W przedmiocie pytania czwartego w sprawie C-494/18

- 55 Zważywszy na odpowiedź udzieloną na pytania pierwsze i drugie w sprawach C-453/18 i C-494/18 oraz na pytanie trzecie w sprawie C-494/18, nie ma potrzeby udzielania odpowiedzi na to pytanie czwarte.

W przedmiocie kosztów

- 56 Dla stron w postępowaniach głównych niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniach głównych, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (pierwsza izba) orzeka, co następuje:

Artykuł 7 ust. 2 lit. d) i e) rozporządzenia (WE) nr 1896/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. ustanawiającego postępowanie w sprawie europejskiego nakazu zapłaty oraz art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich, interpretowane zgodnie z wykładnią dokonaną przez Trybunał i w świetle art. 38 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, należy interpretować w ten sposób, że umożliwiają one „sądowi” w rozumieniu tego rozporządzenia, rozpatrującemu pozew o wydanie europejskiego nakazu zapłaty, na wezwanie wierzyciela do przedstawienia dodatkowych informacji dotyczących warunków umownych powoływanych na poparcie spornego roszczenia, w celu przeprowadzenia z urzędu kontroli ewentualnego nieuczciwego charakteru tych postanowień umowy, a w konsekwencji, iż stoją one na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu uznającemu za niedopuszczalne dodatkowe dokumenty przedstawione w tym celu.

Podpisy